№ 6 იანვარი 10, კვირა 1893 იანვარი 10, კვირა № 6

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ ᲦᲘᲠᲐ

თოვე	მან.	კ.	თოვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

ᲘᲕᲠᲘᲐ

გაზეთის დასაკვეთად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიემართონ: თბილისში რედაქციასა, ეკეკიაში, ავეზალის ქუჩაზედ, ვარანცოვის მეტელის პირდაპირ, თავ. გრუზინსკი-ეულის სახლში; წერა-კითხვის გამავ	ველებელ საზოგადოების განცხადებისა, სათავადაზნაურო ბანკის სახლებში, სასახლის ქუჩაზედ.

ფასი განცხადებისა. ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

1877—1893 საპოლიტიკო და საალიტერატურო გაზეთი 1877—1893

ᲙᲔᲚᲐᲕᲘᲐ ᲡᲕᲘᲛᲝᲜᲘᲡ ᲐᲡᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲘᲣᲚᲘᲐ ᲘᲕᲐᲜᲔᲡ ᲐᲡᲣᲚᲘ ᲤᲝᲢᲠᲐᲕᲐᲫᲕᲘᲚᲘᲡᲐ, ᲜᲘᲜᲝ ᲘᲚᲐᲠᲘᲝᲜᲘᲡ ᲐᲡᲣᲚᲘ ᲠᲐᲢᲘᲛᲝᲕᲘᲚᲘᲡᲐ, ᲛᲐᲠᲘᲐᲛ ᲘᲚᲐᲠᲘᲝᲜᲘᲡ ᲐᲡᲣᲚᲘ ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲐ, ᲛᲐᲥᲐᲠᲘᲜᲔ ᲘᲚᲐᲠᲘᲝᲜᲘᲡ ᲐᲡᲣᲚᲘ ᲤᲝᲢᲠᲐᲕᲐᲫᲕᲘᲚᲘᲡᲐ, ᲓᲐᲕᲘᲗ ᲓᲐ ᲡᲕᲘᲛᲝᲜ ᲘᲚᲐᲠᲘᲝᲜᲘᲡ ᲫᲔᲜᲘ ᲤᲝᲢᲠᲐᲕᲐᲫᲕᲘᲚᲘᲡᲐ, გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთა გარდაცვალებისა პირველი—შვილისა, მეორე—მეუღლისა და დანარჩენნი—ძმისა თვისისა ᲘᲝᲡᲔᲑ ᲘᲚᲐᲠᲘᲝᲜᲘᲡ ᲫᲘᲡ ᲤᲝᲢᲠᲐᲕᲐᲫᲕᲘᲚᲘᲡᲐᲡᲐ და სთხოვენ მოგზრავნდნენ პანაშვიდზედ, რომელიც დანიშნულია დღეს, საღამოს 6 საათზედ საკუთარს სახლში, ავლაბარს, ტუჩკოვის ქუჩაზე, მეტბის აღმართზედ. წირვა გარდახდილ იქნება სამშაბათს, 12 იანვარს, დილის 9½ საათზედ წმ. მარინეს ეკკლესიაში. (2—1)

კვირას, 10 იანვარს, ამა 1893-ს წელს ქუთაისის კრუჟოკის დარბაზში დანიშნულია ᲑᲐᲚᲘ სასარგებლოდ ღარიბ მოწაფეთა ქუთაისის სათავადაზნაურო სკოლისა.

ბილეთის ფასი მამაკაცთათვის 2 მან., და ქალთათვის—1 მან.

დასაწყისი 9 საათზედ.

ბილეთების ყიდვა შეიძლება „კრუჟოკის“ შვეიცართან.

გამგე ბალისა ენერნა მარიამ არჩილის ასული წკრეთლისა. (3—3)

ტფილისი, 9 იანვარი

ამ თთვეში შესრულდა სწორედ ჩვიდეტი წელიწადი მას აქეს, რაც ტფილისში ჩამოერთვა ქალაქის მართვა-გამგეობა ბოლიციას და შემოდებულ იქმნა თვითმმართველობა საქალაქო დებულების ძალით, რომელიც მიანიჭა რუსეთს განსვენებულმა იმპერატორმა ალექსანდრე II-მ 1870 წელსა. ამ ხნის განმავლობაში თვით-მმართველობამ სრულებით აცვლევინა ფერი ჩვენს ქალაქს. გარეგნობით გაიზარდა, გალამაზდა და შეადარებით ბევრად გასუთამავდა. მაშინ როდესაც ბოლიციის მართველობის დროს ქალაქს ძლივს ჰქონდა მოგირწყლული ქვითა და ქვიშით ნაწილი გოლოვინის პროსპექტისა და ბარიათინსკის ქუჩისა, ჩვენა ვხედავთ, რომ დღეს ქვით არის დაფენილი თითქმის ყოველი ქუჩა, გარდა თითო-ოროლა განაპირებულ ქუჩებისა. თუმცა ტალახი მაინც არ აკლია ჩვენებურს ქუჩებს, რადგან ჯერ ვერ შემოიღო ქალაქმა, ხელმოკლეობისა გამო, უკეთესის ღირსების ქვა-ფენილი, მაგრამ მაინც, თუ გიხსენებთ, რომ უწინ ჩვენს ქუჩებზე ურმებიც-კი ჩაიფლეობოდნენ ისე, რომ ეუვარი კამეჩი ძლივსღა გამოათრევდა ხოლმე, დამეთანხმებით, რომ ქალაქმა ამ მხრივ დიდი ნაბიჯი წასდგა სისუბუთავისა და წარმატებისაკენ. უწინ ქალაქს ერთი საკუთარი ფარანიც არა ჰქონდა, რის გამოც შედამუბულზე კაცი გარედ ვეღარ გამოჰყოფდა თავს, თუ ჯერ ლამზათიანს იარაღში არ ჩაჯდებოდა. დღეს-კი თვითმმართველობას ორიათას ორასი ფარანი აქვს საკუთარი და ანათებს თავის ხარჯით, რომელიც წლიურად ორიათას თუნუნამდე სჯრის. ამაკე ხანში ქალაქმა გადატმა მტკვარზედ ხიდები ჩინებულის აგებულებისა, რომელთა შორის ერთმა მეუურთა ბუკია ვერას და მეორემ დამშრეტული ნავთლეული სეიდაბათსა. აგერ ათი წელიწადი შესრულდა მას აქეს, რაც ქალაქის ხალხს მიეცა სამუალება მალისა და იაფის მისვლა-მოსვლისა ცხენის - რკინის გზითა, და ხუთი წელიწადია მას აქეს, რაც ძილით გამოიეკვანეს

ᲤᲔᲚᲔᲢᲝᲜᲘ

ᲛᲐᲡᲚᲐᲐᲗᲘ

წარსულ წლის გამო

„საᲨᲘᲝᲜᲝ, საღალობოდ ამᲑᲝᲜᲔᲑᲗᲐ სართველად“.

რუსთაველი

როგორც იყო, ძველი წელიწადიც განᲔᲚᲕᲐ იმ უძირო და უზომო უკუნეთის უფსკრულში, სადაც იღუპება თითოეული წამი, საათი, დღე, კვირა, თთვე და სხვა ამ გვარი, პატარა და დიდი, მოკლე და გრძელი ზომა დროისა. ნეტავი იმას, ვინც საუკუნეთის უფსკრულს მისწვდება და გონების თვალს გადაავლებს,—რაოდენ სასარგებლო ცნობას და ამბავს შეიტყობდა!.. მაგრამ უბრალო მემასლაათეს ამ ნეტარებას ვინ აღირსებს და, თუნდაც რო აღირსონ, ამა როგორ შეიძლებს, ამ დიდს სქემეს შეებას, იძიოს, იკვლიოს და ნაბული და გაგებული აუწყოს თავის მკითხველებს. მართალია, ქართველობაში დაᲒᲚᲝᲑᲐᲡᲘ ᲧᲐᲠᲣᲨᲘ ᲘᲨᲕᲘᲗᲘᲗᲘ ამᲑᲐᲕᲘ არ არის და ბევრი ჩვენგანი ეპოტინება ისეთს საქმეს, რომელზედაც ვერც ხელი და ვერც გონება ვერ მიუწვდება, მაგრამ ასეთი ვირᲯᲘᲗᲘᲗᲘᲗᲘ სათობაᲑᲐᲚᲝ და საფთერაკოა. კერძოდ მე ღმერთმა ნეტავი იმოდენი შეძლება მომცეს, რომ წარსულ წელს ანგარიში გავუწიო, კვალში ჩავუდგე და მისი ვინაობა მოგითხროთ.

დიდი ქება და დიდება ერგო წილად წარსულ წელიწადს. მაგრამ რას

ᲛᲔᲢᲘᲠᲔᲑᲘᲡ ᲓᲦᲔ

ᲛᲘᲠᲘᲐᲛᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ

ᲛᲘᲠᲘᲐᲛᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ

ᲛᲘᲠᲘᲐᲛᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ

ᲛᲘᲠᲘᲐᲛᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ

ᲛᲘᲠᲘᲐᲛᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ

ᲛᲘᲠᲘᲐᲛᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ

ᲛᲘᲠᲘᲐᲛᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ

ᲛᲘᲠᲘᲐᲛᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ

ᲛᲘᲠᲘᲐᲛᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ

ᲛᲘᲠᲘᲐᲛᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ

წიოს ქალაქს, ქართველი იქნება, სომეხი, რუსი, ებრაელი თუ სხვა.

მოქალაქე

ახალი ამბავი

*** ქალაქის მილის წყალის შარშანდელი შემოსავალი ხარჯთ-აღრიცხვაში ნაანგარიშევი იყო 131,000 მანეთი. ნამდვილად-კი შემოვიდა 135,000 მანეთი, ე. ი. ოთხასის თუმნით მეტი, ვიდრე ელოდა ქალაქის გამგეობა.

*** 9 ივნვარს ქალაქის სახლში კრება ჰქონდა აღმასრულებელს კომისიას შესახებ ნიხრის დანიშვნისა პურსა და ხორცეულობაზედ. რადგანაც საქონელი ძრიელ გაძვირდა, ყასბები ვეღარა ჰკლავენ კარგ საქონელს და ხორცის ღირსებამ ძრიელ დაიწია. ამის გამო კომისიამ დაადგინა შემდეგი ნიხრი: ძროხის ხორცი 8 კ., ცხვრის ხორცი 9 კ., ღორის ხორცი პირველის ხარისხისა 9 კაპ., მეორე ხარისხისა 8 კაპ. და სუკი 14 კაპ.

*** წარსულ კრებაზედ საბჭომ მიანდო ქალაქის გამგეობას და შენობათა კომისიას, რომ ამათ განიხილონ თხოვნა ქალაქის ინჟენერის ენფიანჯიანცისა და გადასწყვეტონ, შეიძლება თუ არა მიეცეს ნება სამსახურიდგან გასვლისა წინააღმდეგ ხელ-მეკრულობისა, რომლის ძალითაც მან უნდა იმსახუროს კიდევ 19 სექტემბრამდე ამა წლისა. ქალაქის [illegible] ამ დღეებში ჰქონდა კრება და გარდასწყვეტა, რომ ბ-ნ ენფიანჯიანცის სამსახურიდგან გასვლას არაფერი არა აბრკოლებს-რაო. ამ სახით ინჟენერი ამ მოკლე ხანში დაანებებს თავს ქალაქის სამსახურს და გადავა სახელმწიფო სამსახურში.

*** როგორც შევიტყეთ, განსვენებულ ივანე ივანეს ძის კერესელიძის დასაფლავებისთვის კავკასიის მთავარ-მართებელს ს. ა. შერემეტიევს საგანგებო საჭიროებათათვის დაარსებულ ფონდიდგან 100 მანეთი გადუდვია

*** ამ დღეებში დაიბეჭდა ცალკე ფურცლად წერილი თ. დიმ. ალ. თუმანიშვილისა შემდეგის სათაურით: «ფოთის სანავთ-სადგურო საქონლისა და ხორბლეულობის საწყობ-ელევატორის დამაარსებელი ამხანაგობის წარმომადგენელისაგან». წარმომადგენელი ამხანაგობისა, ზემოხსენებული თ. თუმანიშვილი ამ წერილში მოკლედ განმარტავს ჩვენს კეკუნის სიღარიბესა და ეკონომიურად უკან ჩამორჩომის მიზეზებს და ამტკიცებს, რომ ამისთანა ყოფაში დიდად სახეიროა და ხელ-მოსაცემი მწარმოებელთათვის დაარსება წვრილ-წვრილ ამხანაგობათა ელევატორების ასაშენებლადაო. წერილის ავტორის აზრით, რუსეთში უკვე დაადგენენ ამ აზრს და საქონლის საწყობთა შესახები ნორმალური წესდებაც უკვე უმაღლესად დამტკიცდა 1888 წელს, 30 მარტსაო. ელევატორების დანიშნულებაა, როგორც ვიცით, წესსა და რიგში ჩაადგოს გასყიდვა და გასაღება: პურისა, სიმიდისა, ქერისა, ბამბისა, თამბაქოსი და სხვ. აგრედვე მადნეულობისა: შავი-ქვისა, რკინისა, სპილენძისა, გოგირდისა, გლაუბერის მარილისა და სხვ. საზოგადოდ, საქმე ელევატორების დაარსებისა რუსეთში სულ ახალი საქმეა და თან ისეთი საქმეც, რომ, სასურველია, ჯეროვანი ყურადღება ექმნას მიქცეული ჩვენშიაც.

*** გასულ წელს, შემოდგომას ცნობილმა რუსეთის ფირმამ კ. და ს. პოპოვისამ განიზრახა ბათუმის არე-მარეს ჩაის მცენარის მოშენება და ამისათვის თავის რწმუნებულიც გაჰგზავნა გამოსადგომ წყების სასყიდლად. ახლა, როგორც იწერებიან ბათუმიდგან, იქ „კ. და ს. პოპოვ“-ის წარმომადგენელი ყველა თავის უფალ მიწებს ჰყიდულობს. ამ გარემოებისთვის საუფლისწულო მამულების უწყებასაც მიუქცევია ყურადღება და თავისი წარმომადგენელი გაუგზავნია ბათუმს.

*** გორი: 6 ივნვარს გორის სადგურის ზემო სართულში, საცა სადგურის უფროსი სდგას, გაჩნდა ცეცხლი ღუმელიდამ და ძალიანაც გაძლიერდა, მაგრამ სწორედ ამ დროს მოვიდა საქონლის მატარებელი, დაეხვია სადგურის ხალი და ცეცხლი მალე გააჩერეს, თუმცა ზარალი საკმაოდ საგრძნობელია.

*** დუშეთიდგან სწერენ გაზეთ „Кавказъ“-ს, რომ იქ 2-ს ივნვარს, საღამოს 6 საათზე შემდეგი ამბავი მომხდარა: დროებითი მცხოვრები ქ. დუშეთისა იაკობ ჩაქური სახლში არა ყოფილა და, როცა დაბრუნებულა შინ, ჯერ დასდგომია თავის უმცროსს ცამეტის წლის ძმას და ლანძღვა-გინებით სულ აუკლია საბრალო და მერმე გულ-მოსულობით გონებადაკარგულს აუღია დექარდი და ისე დაუცია უმცროს ძმისათვის, რომ მეორე დღესვე სული დაულევია. დამნაშავე შეპყრეს.

*** რუსეთის გაზეთების სიტყვით, კავკასიის სამხედრო შტაბს პეტერბურგს გაუგზავნია დასამტკიცებლად პროექტი სურსათ-სანოვაგეთა მაღაზიისა, რომელიც კავკასიაში მომსახურე აფიცერთა-მიერ არსდება. დანიშნულება იმ მაღაზიისა იქნება: დასაარსებელ საეკონომიო საზოგადოების წევრთა და მონაწილე სამხედრო კაცების ნივთიერი მდგომარეობა გაუუჯობესოს იმით, რომ თვითონ მაღაზიამ მიჰყიდოს ყოველივე საპირო სურსათ-სანოვაგე და სხვა ნუზღი, რომელსაც ახლა მყვლეფავ მოვაჭრეთა და ჩარჩებისაგან ერთიორად ჰყიდულობენ. ამ საზოგადოების საწევრო პაი 10 მანეთია და საქმის დაწყების დროს მხოლოდ 3,000 პაი გამოიცემა. საზოგადოებაში ორ-გვარი წევრნი იქნებიან მიღებულნი: საკუთრადწევრნი ⁄ უბრალო მონაწილენი, რომელნიც მხოლოდ 2 მანეთს შემოიტანენ პირველად და შემდეგ ყოველ წლივ თითო მანეთს. საზოგადოების საქმეებს განაგებენ ყველა წევრნი და რავდენიმე მონაწილეთაგანნიცა. მაღაზიის საქმეთა წარსამართავად 4 კაცი იქნება ამორჩეული და ზედამხედველ კომიტეტის წევრად 23 კაცი.

*** ქუთაისიდგან სწერენ „Т. Д.“-ს, რომ იქ ამ წელს არ იქნება შემოღებული ახალი საქალაქო მმართველობის დებულებაო; ხოლო, რაც შეეხება ბათუმსა და ფოთში ამ დებულების შემოღების საქმეს, ამის შესახებ 8 ივნვარს დანიშნული იყო კრება ქალაქის საქმეთა საგუბერნიო საკრებულოსი და ამ კრებას დაეწერებოდნენ ბათუმისა და ფოთის ქალაქის მოურავები. ამ კრებამვე უნდა გარდასწყვეტოს: 20 ივნვარს მოხდეს ფოთის მოურავის არჩევანები, თუ ახალ დებულების შემოღებამდე გადაიდოს ეს საქმეო?

*** 9 ივნვარს ვაკრამ მიხეილ პავლეანიშვილმა პოლიციის მეთე ნაწილში ეტლით მიიტანა უეცრად გარდაცვლილის გვამი იმასთან მოსახმახურეულ მყოფის გიორგი სუდუკიანცისა. პავლეანშვილმა სთქვა, გარდაცვლილი გულის ტკივილით ავადმყოფობდა.

ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲙᲐᲠᲒᲣᲚᲔᲑᲐᲜᲘ

კოლეგესკი რეგისტრატორობა ებოძა ტფილისის მაზრის ტუალეტ უფროსს მოსელის თანაშემწეს—ივანე კოლელიშვილს.

ბარამდგენელის თანაშემწე ვარშავის სამსედრო-ოლქის სასამართლოსი, ბოგდანოვიჩი ბარონ-ფონ-დერ-ოსტენ-საკენი დანიშნულ იქმნა კავკასიის სამხედრო ოლქის გამომძიებლად.

ორდენი ანისა მე-2 ხარისხისა ებოძა ბაქოს ოლქის სასამართლოს ბრალმდებელს, სტატსკი სოვეტნიკს ლევ სტალინსკის; ანისა მე-3 ხარისხისა ებოძა შორაპნის გუბერნიის მომრიგებელ მოსამართლეს, კოლეგესკი სეკრეტარს იერემია კუბანეიშვილს; ორდენი სტანისლავისა მე-2 ხარისხისა ებოძა ფოთის მომრიგებელ მოსამართლეს-ეასილ მრევლიშვილს და ქუთაისის ოლქის სასამართლოს გასამეგობრებელ გუნეფიანელებს წერს ვეძლოვს.

ორდენი სტანისლავისა მე-3 ხარისხისა ებოძა ტფილისის სამოსამართლო პალატის სეკრეტარს კოლეგეს. ასსესორს სუმბათ ლაზარევს.

დაბალ სოფელი

(მოწერილი ამბავი)

საბაბაშიო. ს. ტეზერში, სადაც 113 მეკომურია, შარშან 36 დამიანი გახდა ხოლერიით ავად. ამათ შორის 12 გარდაიცვალა და 24-მა მოიხადა სენი სრულიად უეჭიმოდ და უწამლოდ. მართალია, სურამის ექიმებმა და ბოჭაულმა ხოლერიმის დროს დაათვალიერეს ეს სოფელი და ავადმყოფებიც ჰნახეს, მაგრამ წამლები არავისთვის მიუცია, მხოლოდ რამდენიმე ბალები დაარიგეს და უთხრეს, სახლ-კარი სუფთად შეინახეთ და ფაქიზად იცხოვრეთო. ამ დარიგებას არ დასდიეს ბალეხებმა და აზნაურშვილებმაც, დაანებეს საზაფხულო საქმეებს თავი, გაძლიერდა თუ არა ხოლერა, დაჭკეს ფეხი და წავიდნენ სურამის ულელ-ტეხილის მთებში. ეს მოხდა აგვისტოს, როდესაც ხშირი წვიმები მოდიოდა და გრილოდა ხაზოგადოდ აქეთ სოფლებში და განსაკუთრებით მთებში. ღონეირმა—შეძლებულმა ბალეხებმა ტყეებში რიგიანი ქოხები გაიმართეს და მშრალად დაიწყეს შიგ ცოლ-შვილით ცხოვრება. შეუძლებელი ბალეხები-კი რამდენსამე დღეს ცივ ადგილებში უქოხოდ დარჩნენ და დედამიწაზედ დანთებულს ცეცხლპირას იმათი ცოლ-შვილი საცოდავად ძაძაგებდა სიცივით და იყო გაჭირვებაში. თვე ნახევრის განმავლობაში ასე სცხოვრობდა ხალხი ტყეებსა და მთებში. ამ ნაირის სიფრთხილით ბალეხი ხოლერას გადარჩენენ, მაგრამ შეუფერებელის ცხოვრებისა და სიცივის გამო სხვა სატკივარი აიშალეს ტანში, ისეთი სატკივარი, რომელიც ხოლერაზედ უარესია და სახლ-კარის დამაქცევარი და გამაღარიბებელი. ხოლერა განელდა თუ არა, გახიზნული გაციებული ხალხი დაბრუნდა სოფლად და გაჩნდა გადამდები სენი, საოფლე წინად ს. ზემო-ჭალაში და შემდეგ ს. ტეზერშიც, სადაც რავდენიმე ადანიანი იმსხვერპლა. ამ სენისთვის, რომელიც თან-და-თან ვრცელდება აქედ, ჯერ-რაც ყურადღება არვის მიუქცევია. შობის კვირეში ტეზერს გარდაიცვალა კიდევ ერთი ღარიბი წვრილ-შვილის პატრონი ბალეხი, ბეროზაშვილი, სრულიად უექიმოდ და უწამლოდ. საფულის ცოლ-შვილი ეხლაც გადადებული ავადმყოფია და იმისთვის არც ექიმია და არც რაიმე წამალი.

ეს გადამდები სენი, ანუ როგორც აქ ამბობენ „სხვადი“, ამ სახით იწყება: გაციებს ღონივრად. მერმე ასტკივდება ავადმყოფს მუხლები, წელი, თავი, ყოველივე საღსარი ტანისა; მისცემს დიდს სიცხეს და არის უსმელ-უჭმელი თხუთმეტი ო�sდ. ამ დროს განმავლობაშა ვინც გადარჩება, ხომ კარგი, ვინც არა და საშინელი გამხდარი ესალმება წუთი-სოფელს.

იმედია, ამ სამწუხარო ამბავს ყურადღებას მიაქცევს, ვისიც ჯერ არს, რომ სოფელს ამისთანა დროში ყური უგდოს და გაჭირვებულებს უშველოს.

საბაბაშიოელი

ᲞᲐᲢᲐᲠᲐ ᲤᲔᲚᲔᲢᲝᲜᲘ

— როგორ გაატარეთ ეს ბედნიერი დღეები?

— რაღა როგორ?.. მოწყენით ვიყავით; „ევერია“-ც-კი არ მომდიოდა, რომ წამეკითხა.

დიაღ, მართალია, ჩვენი ხალხი შეეჩვია გაზეთს, თუ ერთს დღეს გაზეთი არ წაიკითხა განათლებულმა

მაგრამ თვით-მოქმედება და თავის თავის იმედიც სხვა-და-სხვა ფერისა და ჯურისაა. ამ ორს ცხოვრების მთავარ ძარღვს მაშინ აქვს ნამდვილი ძალა და მნიშვნელობა, მხოლოდ მაშინ მოაქვს დიდი ნაყოფი, როცა მთელ საზოგადოებას უცემს ორივე ძარღვი, როცა მთელი საზოგადოება საერთოდ შემკობილია თვით-მოქმედებითა და თავის თავის იმედით, როცა ეს ორი ძალა ძირიდგან მომდინარეობს, საზოგადოების სულსა და გულში იკეთებს ფესვებს და იქ საზრდოობს.

სადაც ნამდვილი თვით-მოქმედება და თავის თავის იმედი არსებობს, იქ ყოველივე სასარგებლო საქმეა და საზოგადოებრივი დაწესებულება მთლად საზოგადოების ნაღვაწევი და ნამუშავარია, იქ თვითოეულს წევრს თავისი წილი და წვლილი უდევს საერთო ღვაწლსა და შრომაში. ამიტომაც იქ ყველა ცნობიერი და შეგნებული ქუდოსანი თუ მანდილოსანი წევრია საზოგადოებისა, იქ თითოეული კერძოდ და ყველანი ერთად სწყვენ ცხოვრების ჭაპანს და ჰხვნენ იმ ხნულს, სადაც ნათესი ზღვად სკდება და ახარებს საზოგადოების სულსა, ჰხიბლავს გარეშე მაყურებელს და უნებლიედ მრავალ-ქმიერს ამღერებს. ქება და დიდების ღირსიც სწორედ ეგეთი თვით-მოქმედება და თავის თავის იმედია, თორემ აბა რა ბუკი და ნაღარა შეშვენის იმ თვით-მოქმედებას და თავის თავის იმედს, რომელიც ორიოდე კაცს ბარგად ზურგზე აუკიდია და საზოგადოება-კი გულ-გრილად შესცქერის მაშრაღსა, ბრმად და ყრუდ სხვების ფეხის ხმას ასდევს... და განა წარსულმა წელიწადმა ნამდვილი საზოგადოებრივი თვით-მოქმედება და თავის თავის იმედი წამოაყენა ფეხზე?—სამწუხაროდ, არა და არა!...

დედამიწის ზურგზე არა მგონია მოიპოვებოდეს ისეთი ერი თუ საზოგადოება, რომელსაც არა ჰყავდეს თითო-ოროლა თვით-მომქმედი და თავის თავის იმედით აღტკერვილი მოღვაწე კაცი. იქაც-კი, სადაც დახშული და ჩამქრალია უნარი თვით-მოქმედებისა, სადაც საზოგადოება მოკლებულია თავის თავის იმედსა და სხვების ხელთა შემაცქერალია, შეხვდებით, თუმცა იშვიათად, რამდენსამე ისეთს საქმეს, რომელიც თვით-მოქმედების ნაყოფია. უამისობა არც შეიძლება, რადგანაც თვით-მოქმედება და თავის თავის იმედი კაცის ბუნებრივი თვისებაა. ამ თვისებას, როგორც მთლად ადამიანის ბუნებას, გონიერული აღზრდა და განვითარება ესაჭიროება, დიდი ხელის შეწყობა უნდა. მაგრამ, ხომ მოგეხსენებათ, საზოგადოების აღზრდისა და განვითარების თავ-გადასავალი, მისი ბედი და იღბალი... ბევრჯელ საზოგადოებას და კერძო კაცს ისეთი სულთამბუთავი გარემოება ატყდება თავზე, რომ თვით-მოქმედება და თავის თავის იმედი ნება-უნებურად იძულებულია სადმე კუთხეში მიიმალოს და იქიდგან საცოდავად გამოიცქირებოდეს. და ან როგორ გამოჩნდეს და რა გააკეთოს თვით-მოქმედებამ, როცა ასპარეზი არა აქეს და როცა სხვა ძალა სჩაგრავს და აფრთხობს? ისეთი თვით-მომქმედი და თავის თავის იმედით შეიარაღებული საზოგადება, როგორიც ევროპაშია, ასეთი ადამიანი, ასეთი ოჯახი, ასეთი ერი, ასეთი ენა, ასეთი ეკლესია, ასეთი ენციკლოპედია, ასეთი ლიტერატურა, ასეთი ბანკი, ასეთი ფაბრიკა, ასეთი ბაზარი, ასეთი ბანაკი, ასეთი ბალეხი, ასეთი ბეგარა, ასეთი ბეგარა, ასეთი ბეგარა

კაცმა, ცოტა არ იყოს, იმ დღეს მოწყენილია *), თითქოს თავისი საყვარელი მეგობარი არა ჰნახა და მისის საუბარით არ დასტკბაო.

წამოდგება კაცი ღილით და მეგობარი—გაზეთი ელოდება კიდეც. მეგობარი უამბობს, რა მოხდა გუშინ, რა ხდება დღეს, რას უნდა მოველოდეთ ხვალ. მეგობარი უამბობს, რა ამბავია უცხო ქვეყანაში, რა ამბავია ჩვენში. მეგობარი უამბობს თავის აზრს ახალის წესისა ან პიესის შესახებ. მეგობარი უამბობს, ვინ გარდაიცვალა, ვინ იდღესასწაულა თავისი იუბილეი, ვინ დაჯილდოვეს და ვინ დასაჯეს.

გაზეთი ერთგული მეგობარია მკითხველისა და წელიწადში მხოლოდ რამდენსამე დღეს არ ესტუმრება „დღესასწაულებისა გამო“.

მაგრამ ვითომ მეგაზეთეები-კი ადამიანები არ არიან? იმათაც უნდათ ცოტა ხნით დასვენება, წელიწადში რამდენსამე დღით მაინც. ისე ცოტა თავისუფალი დრო არავისა აქვს, როგორც მეგაზეთეებს **).

**

გაზეთის რედაქციასა და სტამბაში დღე და ღამ გაცხარებული მუშაობაა. რედაქციას ყოველ დღე ყველა მხრიდგან მოსდის წერილები და დეპეშები. რედაქცია წერილებსა კითხულობს, ასწორებს, ამოკლებს და ისე ჰგზავნის სტამბაში ასაწყობად. რედაქციამ უნდა გახსნას მთელი ბოხჩა სხვა-და-სხვა გაზეთებისა და წაიკითხოს.

ყოველ დღე უნდა მოგროვდეს გაზეთისათვის მასალა და ამ მასალიდგან უფრო საუკეთესო და საყურადღებო აარჩიოს რედაქციამ.

სწრაფად აწყობს ასოებს ასოთ-ამწყობი და ისე ამწკრივებს სვეტში ასოებს, როგორც სარდალი ჯარსა.

აწყობილს წერილს კორექტორი კითხულობს და ასწორებს ყველა შეცდომას. ასოთ-ამწყობნი მოიქანცნენ, კორექტორს თვალები დაეღალა და რედაქციაკი სულ ახალ-ახალ ამბებსა და წერილებსა ჰგზავნის სტამბაში ასაწყობად.

გაზეთის მკითხველი, დიდი ხანია, ლოგინში განისვენებს და ხვრინავს არხეინად. რედაქციასა და სტამბაშიკი ისევ გაცხარებული მუშაობაა. აგერ შუაღამისას კიდევ დეპეშები მოვიდა. ეს დეპეშები რედაქციამ უნდა გადასთარგმნოს, სტამბამ ააწყოს და დაჰბეჭდოს.

აგერ შუა ღამეც კარგად გადასულია. გაზეთი დამზადდა დასაბეჭდად და გადასცეს მბეჭდავს. სტამბა მთელს ღამეს მუშაობს. სწრაფად იბეჭდება გაზეთის ფურცლები. აგერ დაიბეჭდა გაზეთის ასი ცალი, ორასი, ხუთასი, ათასი ***)...

ღილით მოგივათ თქვენი ერთგული მეგობარი—გაზეთი, ახალ ამბება შეგატყობინებთ, მოგიყვებათ ტბილად მუსაიფსა, ან დაგაფიქრებთ და დაგაღონებთ, ან გაგამხიარულებთ და გაგაცინებთ.

როცა გაზეთი არ მიუვა ხელის მომწერს, რედაქციას ეშფოთება, გუშინ რად იუქმოო. ემდურება ხოლმე, მაგრამ, მართალი უნდა ვსთქვათ, მკითხველსაც უყვარს თავისი მეგობარი—გაზეთი: მკითხველი იშვიათად ჰღალატობს გაზეთს, რადგანაც, რამდენიც დრო გადის, იმდენი თითონაც უყვარდება თავისი მეგობარი. ხელის მომწერმა ხშირად იცის თავის გაზეთის ნაკლულევანება, მაგრამ აპატიებს ხოლმე. ხანდახან რჩევასაც მისცემს გაზეთს, ხანდახან რომელსამე წერილს მოიწონებს და აქებს, ზოგს აძაგებს... მაგრამ გაზეთი-კი მაინც უყვარს...

**

გაზეთი ყველა თანამშრომლისათვისაც დიდად სასიამოვნოა, როცა იცის, აი ამ ჩემს წერილს სიამოვნებით წაიკითხავს მკითხველიო. გაზეთის ყველა თანამშრომელმა კარგად იცის, ვინა ჰკითხულობს იმის წერილებს, ვის ესიამოვნება ამ წერილების წაკითხვა, და ვის ეწყინება. როცა რომელსამე წერილსა სწერს გაზეთის თანამშრომელი, ასე ჩგონია, ხვალ ჩემ ნაცნობთა შორის ვიქნები და ვესაუბრები, ვიხუმრებ, გავამხიარულებ, გავაცინებო.

თუ მკითხველი გაზეთს ეჩეკეა და გაზეთი თანდათან უყვარდება, გაზეთის თანამშრომელსაც არა ნაკლებად უყვარს გაზეთის მკითხველნი და თვით გაზეთი. ვინც ერთხელ ხელი მოჰკიდა საგაზეთო შრომას, ძნელად თუ ამ საქმეს თავი დაანებოს და ულალატოს. ვინც ერთხელ გაზეთში ფეხი მოიკიდა თავს ველარ დანებებს, იქნება, ხშირად კარგი რამ ვერ დასწეროს, ან რედაქტორმა არ მოუწონოს, ან ცენზორმა დაბეჭდვის ნება არ მისცეს და რამდენსამე ხნის შრომას ნაგვის გოდორში უყრან თავი, მაგრამ ერთგული მუშაკი მაინც გულს არ იტეხს, თუ დღეს ვერ მოხერხდა ჩემი წერილის დაბეჭდვა, იქნება ხვალ მაინც მოხერხდესო.

**

თუ მართალია, რომ გაზეთის მკითხველი უგაზეთოდ მოწყენილია ხოლმე, არა ნაკლებად არის მოწყენილი გაზეთის მშრომელიც, განსაკუთრებით ამ ბედნიერ დღეებში. ცივა, თოვს, ქუჩებში თოვლ-ტყაპია...

ერთად-ერთი გასართობი-ღა დარჩენია გაზეთის მკითხველსაცა და მშრომელსაც: საუზმე, სადილი, ვახშამი. მოუსხდებიან მხიარულ სუფრას და აბა.., „ღმერთო დიდებულო, შენა სწყალობდ მასპინძელსა, იმის სტუმრებსა“... და მერე ლაზათიანი სუფრული და მრავალ-ჟამიერ. საკვირველია, რამდენი სალეველი იხარჯება ბედნიერ დღეებში! საქმე დღეს ადამიანი თავის დღეში ვერ შესჭამს და ვერ დალევს იმდენს, რამდენსაც უქმე დღეს. რა გინდა სულო და გულო?.. შემწვარი გოჭი, ინდოური, ქათამი, ძროხის ხორცი, არტალი, ბოზბაში, ფლავი, ღვინო, გოზინაყი—და სხვა-და-სხვა... ყველა ეს უნდა შთანთქას კუჭმა.

დიდება შენდა, ჰოი სტომაქო ქართველის კაცისაო!..

აბრა.

უცხოეთი

ინგლისი. ცნობილი მწერალი და სახელმწიფო კაცი, ლიბერალი ჩარლზ დილკი კვლავ გამოჩნდა და დაჰბეჭდა წერილი სამთა სახელმწიფოთა კავშირის წინააღმდეგ. ამ წერილში ავტორი ურჩევს ინგლისს, არ მიეხროს სამთა კავშირს, რადგან ეგ მომხრეობა არავითარს სარგებლობას არ შესძენს ინგლისსაო. სამთა კავშირი ცალ მხრივი კავშირია, ისეთი კავშირი, რომელიც, რაც უნდა ძლიერ გაუჭირდეს ინგლისს, ჩვენთვის ურგები და უსარგებლო იქნებაო. თუ ჩვენი საზოგადო საქმე უფრო გარეგნობით და ცალიერი სახელით წარმოადგენს საზოგადოების საოფლს და ნამდვილად-კი ორიოდე თაოსნიანის და თვით-მომქმედის კაცის ქმნილებაა. აიღეთ, რომელიც ვნებავთ, საზოგადო საქმე, გაუსინჯეთ სათავე და ადვილად შეიტყობთ, რომ საზოგადოების მარტო ფირმა ეკუთვნის, საზოგადოებისა მარტო სახელია, ხოლო მოღვაწეობენ კერძო კაცნი, საქმეს იგინი უდგმენ სულსა, იგინი დასტრიალებენ თავსა. საზოგადოებრივი თვით-მოქმედება ჩვენში მართლა რომ ძალას წარმოადგენდეს და საქმობდეს, მაშინ საზოგადო საქმესაც სხვა ძალა და ღონე ექნებოდა, სხვა ფერი ედებოდა, ისაი ჩარხი სხვა ფრიე იბრუნებდა. ეხლა ყველა ჩვენი საზოგადო საქმე მარტო ღოღიალობს და ხანდახან ხომ ისეც მოხდება ხოლმე, რომ რომელიმე საკეთილო საქმე გაჩენის უმალვე იფუშება, ჭქრება. რადა?—მიზეზი ცხადია: არც ერთს საქმეს, რომელიც კი საზოგადოების სახელით იწყება ჩვენში, ფესვი და ძარი არ უდგია საზოგადოების სულსა და გულში. რაკი ასეა, საზოგადო საქმეც მალე ჭაანდება და ჭკარგავს, როგორც სიცოცხლის უნარს, ისე ფერსა და ზრდასა. რასაკვირველია, ყველა საქმეზე ეს არ ითქმის და, სანუგეშოდ, ზოგიერთი საქმეყენო საქმე ჩვენშიც ქამითი-ქამად იზრდება და თანდათან ძალ-ღონეს იძენს. მაგრამ რომელი და როგორი საქმე?—ისეთი საქმე, რომელსაც თავს დასტრიალებენ მხნე და ენერგიით შემკულნი, მკოდნე და გულ-მხურვალენი საქმე, ჩვენც მოვახერხებთ საკუთარის ჩვენის ძალითა და ღონით დავიცვათ და დავიფაროთ ჩვენი ინტერესებიო. ჩვენს ქვეყანასის ანდერძად აქვს დატოვებული, ისეთს პოლიტიკას ადგეს, რომლის გამო წინდაწინვე რომელისამე მორიგებით და აღთქმის დადებით ხელ-ფეხი არ შეიკრასო. ამისთანა პოლიტიკას დღესაც არ უნდა უმტყუნოს ინგლისმა და არ უნდა შეუდგეს პოლიტიკას ვინიცობისასა და უსარგებლო, არა სახეირო კავშირისა და ხელ-შეკრულობის დადებისასაო.

შვეიცარია-ნორვეგია. შვეცია და ნორვეგია როგორც ველარა რიგდებიან ერთმანეთში და ლამის ისეთი უსიამოვნობა ჩამოუვარდეთ, რომ ერთმანეთს სამუდამოდ განშორდნენ ეს დიდის ხნით ერთად შეერთებულ-შეკავშირებული ქვეყნები. შვეიცელები არიან მეტადრე დიდს გულზე. იმათი გაზეთები ამბობენ, რომ მცირეოდენი დათმობა-კი შეიძლება იმისი, რასაც ნორვეგიელნი ითხოვენ, მაგრამ ჩვენ შორის კავშირის გაწყვეტა-კი, უნიას მოსპობა და გაუქმება ყოველად შეუძლებელიაო. ეს კიდევ არაფერი. შვეიცელები კიდეც იმუქრებიან: თუ ნორვეგიელნი ახირდებიან და უთუოდ განცალკევებას მოინდომებენ, ჩვენ იმდენად ძლიერნი ვართ, რომ მაგისი ნება არ მივცეთ ნორვეგიელებსაო.

შეერთებული შტატები. ახალი კალიფორნია გაუჩნდათ ამერიკელებს. ოქროს შოვნის ციებ-ცხელება ისეთია ეხლა ამერიკაში, რომ 1849 წლის ციებ-ცხელებას!, თუ არა სჯარბობს, ნაკლები ალარ არის. მაშინ აღმოაჩინეს პირველად კალიფორნიაში ოქროს მადნები; ეხლა ასეთი მადნები აღმოუჩენიათ კოლორადოში.

წერილი ამბავი

— აგერ რამდენიმე დღეა, რაც პარიაში დაარსდა ახალი საზოგადოება: „გაბშარი მეცნიერთა და კეთილშობილთა მოყვარეთა“. ამ საზოგადოების აზრადაქვს გაკეთებულის და შეუმსუბუქოს კეთილშობილებს ცხოვრება, შეამეტოროს საღარბე, მოსპოს ომიანობა და სხვ. ამ აზრის მასალწევად საზოგადოებამ ბანაზრახა დაარსოს სანეოსფერი სიერთაშორისო კონგრესები და სიტეიეთ თუ წერილი გაკეთდეს სალეზეი კეთილ-მოყვარეობის აზრები. ერთი სიტეიეთ, ამ საზოგადოებას უნდა, ალეზარდოს ისეთი ახალი თაობა, რომელსაც არ დასჭირდეს ფეიფ-ბეიროსათვის ბრძოლა, და შეეძლოს შეეუსმოს და შეეფასებინოს ოთხი ეისი მოქმედება დროსა და ადგილის ეითარებას. ამ საზოგადოების მოთავეებად არიან: ბოეტი სიეფალ-ბრეიდონი, ბრეფესორი ფეეკსეერი, რაბო, ფრედერიკ ბასსა, მეეფრასეი ფარდ რეშე, სეესტორი ეიეფ სიმონი და სხვანი.

— ბარიეში დაარსებულმა ფედერაციამ დეადთა სხეა-და-სხეა საზოგადოებასამ შესამჩნეი ნაბიჯი ეასდგა წინა. თუ შარშან მხოლოდ რეა და ცხრა დასიასგან შედგებოდა ეს ფედერეცია, ეხლა თხუთმეტსაც გადასეეარბა. თითქმის ოთხათასამდე წეარი ეყეა ამ ფედერეციის სხეადა-სხეა საზოგადოებას. მათმა ქადაგებამ დიდად იმოქმედა მეფლს სიფრანგეთში და შედეგად მოჰეყა ისა, რომ ეხლა ქადეს დაბრეოდეებდად აღეკენ სხეა-და-სხეა სიქეედ-მოქმედო დაწესებეულებაში, ანდეგენ მასწაელებლობასს, მეეფრასეთა ადგილებს სამეფრასდოებში და სხეა.

— ჩრდილოეთ რუსეთის გზათა მატერანს „ფრანგთა საზოგადოებაკ“-ს გადაუწეეტია ელექტრონით განსეთოოს „ეგეგონეი“. როგორც ეამოცდილებას დაუმტკიცებია, ელექტრონით განსეთების მოსაწეობა ხარჯი ბეერ ნარეფრით განსხეკეფა ნაეთით განსეთების ხარჯისაგან. მაგალითად, პარეეგ-კალასის კეკეოლის მოწეობა 725 ფრანგი ჯდებაო, მეორე კალასისა—740 და მესამისა—750 ფრანკი.

— ეროს მეხანეოსს ეეორე კეესტანეუზს მოეეონია ინეგლისში ახალი სარკინის-ეზო ეკეი და მისის წეალობით შეუძეესა 4 მილიონამდე ეარეანტ სტერლინეი ანუ 40 მილიონი მანეთი.

— ეროი ეარმანელი ექმი, ნეეკელი, ამტკიცებს თეერმე, რომ დამოქმარება ჯან-მრთელობისათვის ძრიელ მარეკეეელია და სრეელიად უსაფუძე�elოდ არის მიღებული მოქმარების კეკეეხეა მალალ საზოგადოებაშიაო. ნეეკელი ამბობს ასე ასაბუთეს: რადგანაც დამოქმარების დროს ეუდის ბეედ კანიერდება, თეკლები ოდნავ ეხეუნება, ცხეარის ნესტოები იბერება, ანა რეკეალდება და ისეარეა, ეეორთა სმენა ეალეეეოდის და ეეორეს ბეუნეი ეაჩქეს და სხვ. დამოქმარების დროს ეეადა ჩეენი სალსარი მომრთობაში მოდის და, მართალია, მოქმარება სასიამოვნო სეორათს არ ეარემეკეედგენს, მაგრამ სამაგერად რაღაც ეკსეფიდალებს ეკეძლეს, სეორედ ამ ეკარს, როგორც ეეეა ეკრძნობთ ეეკალსეკე ჯანმრთელობის შემდეგო. ამისთვისაო—ამ-ლებით აღგზნებულნი კაცნი. აქაც საზოგადოება არაფერს შეაშინა და აქაც მოსაბეანი არ არის საზოეადოების თვით-მოქმედება და იმის იმედის უნარი...

თვით-მოქმედებისა და თავის თავის რმეიის ფეეხე წამოდგომისა-კი რა მოგახსენოთ, მაგრამ ჩვენი საზოგადოება რომ ნელ-ნელა იღეიძებს, ცნობიერებას იკრებს, გონზე მოდის, თავის საუკეთესო შეილების ღაეადსა და სიტყვას ისმენს, ყურს ათხოვებს,—ეს მართალია. დროც არის გამოღვიძებისა, რადგანაც მალე ნახევარი საუკუნე შესრულდება, რაც ღალდ ჰყვ:—

ოჰ, ღმერთო ჩემო! სულ ძილი, ძილი,
რისდა გვეღირსოს ჩვენ გაღვიძებაზ?

გაღვიძებაც დიდი საქმეა, და მე სრულებითაც არ ვდარდობ, რომ წარსული წელიწადი მრავალ-მიერით გავისტუმრე...

Plebs

---

*) ტყუილია. ტფილისში ბევრი სწავლა დამთავრებული სტუდენტია, რომელთანაც „ივერია“ არ მიმეკვლა. ასე ამბობენ, ჩვენ ისე კარგად ვართ ნასწავლნი, რომ ქართული გაზეთის წაკითხვა ჩვენთვის საპირფოა არ არისო.

გაზეთის დამტარებელი.

**) ესეც ტყუილია. პოლიციელებს უფრო დიდი ჯაფა აქვთ მეგაზეთეებზე. პოლიციელი არც ერთს ახალწელიწადს არის მოცალილი და არც აღდგომას. პირიქით ამ დღეებში უფრო ბევრსა შრომობენ.

გაზეთის დამტარებელი.

***) ესეც ტყუილია. წელს „ივერიას“ ათას ხუთას ცალად ვბეჭდავ, რადგანაც ჩვენს გაზეთს ორას-ორმოცაშედ ხელის მომწერი მოემატა.

გაზეთის მბეჭდავი.

„ზღვა-ზღვა მიეცურავთ უაზროდ,
ნიჩბებიან მოუსმენადა.
არცა რას ვდარდობთ, უშტარი
ბედნ გვყავს წინამძღოლადა.
გავალთ, თუ დავიღუპებით,
არა ვიცითარა სწორადა“...

რასაკვირველია, თვით-მოქმედება და თავის თავის იმედი თითო ოროლა ქართველსაც მოეპოება და აქ არის ჩვენი ნუგეში და სასოება. ასე რომ არ იყოს, მაშინ ცხოვრება ჩალადაც არ ეღირებოდა, მაშინ ქართველობა წყალ-წაღებული იქნებოდა. მაგრამ, როცა თვით-მოქმედების შესახებ ბაასობენ და ბეჭობენ, მაშინ მალად საზოგადოება უნდა იქონიონ სახეში, რადგანაც მხოლოდ საზოგადოებრივი თვით-მოქმედება არის უმთავრესი წყარო და მიზეზი წინ-მსვლელობისა და წარმატებისა. სხვა-და-სხვა გარემოება უშლის ეგეთის თვით-მოქმედების აღორძინებას. აქ უნდა მოიძებნოს იმის მიზეზი, რომ თითოეული საზოგადო საქმე, ან ეროვნული ინსტიტუტი, ან ეროვნული ენა, ან ეროვნული ეკონომია, ან ეროვნული ეკლესია, ან ეროვნული ლიტერატურა, ან ეროვნული ... ...

ბობს ნუგეული, ჩვენ არავითარი უფრადღება არ უნდა მივაქციოთ საზოგადოების შესაფერებლობასა და უნდა ვეტყოდეთ ბედო, რაც შეიძლება, ხშირად და ძრიელ კმაყოფილებითა.

ვისაც სურდა სწერა, ან ეული სტეგა, ან სასა, ითთ ნეგეგი ურჩეს, რაც შეიძლოთ, ხშირად დაამოქმედრეთ და დამოქმერებას შემდეგ ჩაჭეულაპეო რამეო.— ეს ეუბარი წამალია ეოველ ზემოხსენებულ სენითთვისა.

ᲬᲐᲠᲘᲚᲘ ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ

უმორჩილესად გთხოვთ, მისცეთ ადგილი თქვენს გაზეთში შემდეგს ანგარიშს: თელავის საპატიმროს წიგნთსაცავედან პატიმართ კითხვას სხვადასხვა საკითხავი წიგნები სამას ოცდა თერამეტ-ჯერ. ამ წიგნებიდან ზოგიერთი რამდენჯერმე იყო წაკითხული. სულელთა პატიმართ სწეურთან კითხვა წიგნებისა, მაგრამ, ჩვენდა საუბედოოდ, ჯერ ორა წელიწადი მადის, რომ ერთი ღვთისანერი აღარავინ გამოგვეჩნდა, ამ ღარიბ-ღატკ წიგნთ-საცავისათვის თითო ორორი წიგნი თუ წიგნი მაინც მოეწოდებინა და ამით ცოტათი დაკმაყოფილებინა უბედურთ პატიმართ კითხვის წყურვილი. ამ შემთხვევაში ხელს გვიწყობდა მარტო ორი რედაქცია, „ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡᲐ“ და „ᲛᲬᲧᲔᲛᲡᲘᲡᲐ“, რომელთაგან უკან